

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
Факультет іноземної філології

Сучасні філологічні і методичні студії: проблематика і перспективи

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
для науковців, викладачів, учителів, здобувачів
вищої освіти

18 травня 2022 року

<i>Крапівник Ганна</i> On Intertextuality Significance in Public Addresses.....	162
<i>Красовицька Лада</i> Роль комунікативних невдач у створенні комічного ефекту.....	164
<i>Лаврухіна Віра, Чубук Олег</i> До питання про визначення лінгвокультурного концепту у лінгвістиці.....	167
<i>Левченко Яна</i> Репрезентація концепту ЗНАМЕНИТІСТЬ в ювенальному медіа тексті.....	170
<i>М. Латіф Дурланик</i> Сингармонізм та принцип мовної економії як базові лінгвістичні особливості тюркських мов	172
<i>Невська Юлія, Губа Оксана</i> Провідні комунікативні стратегії наукового дискурсу: стратегія переконання	174
<i>Новікова Ольга</i> Етимологічні характеристики концептів CAT та DOG.....	177
<i>Олексенко Олена</i> Функціонально-стилістична реалізація морфологічної атракції в українському поетичному мовленні.....	180
<i>Піддубна Наталія</i> До питання про онімну прецедентність воєнної доби.....	182
<i>Подгурська Інна</i> Мотивація пропріальних одиниць на позначення прізвищ В. Путіна в сучасному англомовному політичному дискурсі.....	185
<i>Подуфалова Тетяна</i> Professional Stereotypes in Terms of Linguistics.....	188
<i>Прокоф'єв Геннадій</i> Іронія як комунікативний вибір.....	192
<i>Редько Євген</i> Деякі коментарі до польської арготичної етимології.....	194
<i>Руда Наталія, Жукова Катерина</i> Поняття мікросинтаксису в китайській мові.....	196

прецедентними, а й набули символічного навантаження з актуалізацією сем «нескореність», «страдництво», напр.: *Маріуполь – українська Голгота* (<https://www.facebook.com/yaroslav.harasym.3/posts/pfbid02uDLCZ7U2HoAgC7Bw6Tm2msrfj2Qw7Xeq32K1n89prhGxyQmF3PNrZPmL4KPFXC7D1>); *Україна несе свій хрест від 24 лютого, а станції хресної дороги знає вже увесь світ: Маріуполь, Буча, Краматорськ, Бородянка, Ізюм, Харків...* (<https://www.facebook.com/yaroslav.harasym.3/posts/pfbid0XTjmJMJo2yiZG5wTxGmXkCSApt8vZADqJmyk5WaqCBt2NhSRFdrB1uyVtPVUbXEt1>).

Уважаємо, що в подальшому є перспективним більш детальне дослідження прецедентних феноменів в українській мові періоду Визвольної війни 2022 року.

Список використаних джерел

- Котович, В. В. (2020). *Ойконімія України як лінгвокультурний феномен*. Дрогобич: Посвіт.
- Нелюба, А. (2021). «Епоха Зеленського» в ономастичному словотвірному вимірі (спостереження тимчасово аполітичного мовознавця). *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія, Вип. 1 (45)*, 340–346.
- Український правопис*. (2019). Київ: Наукова думка.

МОТИВАЦІЯ ПРОПРІАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ НА ПОЗНАЧЕННЯ ПРІЗВИСЬК В. ПУТІНА В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Інна Подгурська

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди,
Україна

Аналіз мотивації і дериваційних аспектів слів і словосполучень на позначення прізвиськ політичних діячів є цікавою і невичерпною темою сучасних наукових досліджень. Прізвиська, як неофіційні імена людей або міст, складають досить цікаву групу найменувань у системі ономастичної лексики. На відміну від імені, вони представляють собою не бажані, а реальні якості носія, і звертають увагу на ті його властивості, що мали особливе значення для оточення об'єкта номінації. Характерними рисами неофіційних пропріальних одиниць є індивідуальність, інформативність, вмотивованість, експресивність і яскраве конотативне забарвлення. Вони компресують у собі як зовнішні, так і внутрішні властивості об'єкта й імпліцитно встановлюють асоціативний зв'язок з предметами чи явищами оточуючої дійсності.

Псевдоніми часто використовуються політиками як з метою применшення постаті своїх опонентів, так і для надання більшої поважності недостатньо відомій політичній фігурі за допомогою номінації, яку можна використовувати для визначення професійного іміджу особистості. Більшість з них можна характеризувати як зневажливі, хоча деякі є компліментарними, або такими, що відображають народну прихильність.

Володимир Путін – російський державний, політичний та військовий діяч, чинний президент Російської Федерації та верховний головнокомандувач Збройними силами Російської Федерації – в 2022 році став фігурою номер один для всесвітнього обговорення. Якщо простежити, як відношення світової спільноти до його персоналії змінювалося протягом перебування політика на посту президента, побачимо повний спектр емоцій: від захоплення до ненависті, від прихильності багатьох світових лідерів до майже повного відвернення демократичного західного світу, що яскраво простежується в прізвиськах, які він отримав від своїх колег, журналістів та простого народу.

Ще на початку формування майбутнього диктатора сорок третій президент США Джордж Буш, відомий своєю звичкою давати прізвиська журналістам, колегам-політикам і співробітникам Білого дому, в знак майже батьківської прихильності назвав Путіна *Pootie Poot*. Для преси і оточення американського президента це був почесний знак, що молодого російського президента, який на тлі свого попередника Б. Єльцина виглядав дуже прогресивно, було прийнято в «близьке коло». Тогочасний держсекретар США Кондоліза Райс так прокоментувала цю епохальну подію: *To see the kind of relationship that presidents Bush and Putin have developed and to see Russia firmly anchored in the west that's really a dream of 300 years, not just of the post-cold war era* (Reynolds, 2002). Але цій мрії, як відомо, не судилося справдитись.

Імідж російського президента поступово еволюціонував, в тому числі завдяки засобам масової інформації. Можна прослідити, що лише видання “Forbes” чотири роки поспіль з 2013 по 2016 роки називали Путіна «найвпливовішою людиною в світі», а канал CNN зняв серію документальних фільмів з однойменною назвою. Значної підтримки отримав Путін і від попереднього президента США Дональда Трампа, який визнавав російського політика «справжнім лідером». Саме з ім'ям Д. Трампа і спробою Путіна втрутитися в електоральний процес під час президентських виборів в Америці і Франції пов'язане ще одне прізвисько Путіна – “*puppet-master*” (ляльковод). *Vladimir Putin plays puppet-master with Donald Trump, the Republican Party's presidential nominee, and Marine Le Pen, leader of the far-right French Party, the Front National* (Dennis, Peters, & Pennington, 2016). Саме тоді, у 2017 році, світова спільнота на чолі з американською пресою починає поступово відмічати основні симптоми формування його як майбутнього диктатора, антиєвропейські настрої та рішення політика, підтримку радикальних партій та інше.

Коли 24 лютого 2022 року Путін ініціював початок повномасштабної військової операції на всій території України, світова преса вибухнула гучними заголовками, багато з яких включали старі й новоутворені прізвища В. Путіна.

В нашому дослідженні ми поділяємо їх на наступні категорії:

1) алюзивні – ґрунтуються на натяку на історичні та літературні персоналії:

Bloody Vlad – алюзія на кровожерливого правителя Трансильванії Графа Влада з роману Брема Стокера «Дракула». Прізвисько підкреслює варварський,

жорстокий характер самого політичного діяча і його рішень, що націлені на знищення мирного населення;

Vladolf Putler – натяк на відому історичну персоналію, Адольфа Гітлера, який підступно напав на Польщу 1 вересня 1939 року, і з чийм ім'ям пов'язані жахи другої світової війни, Голокосту й геноциду єврейського народу;

Kim Jong Pu (або *Kim Jong Put*) – містить аналогію, натяк на іншу політичну персоналію, а саме південнокорейського верховного лідера, маршала КНДР Кім Чен Ина (*Kim Jong-un*), диктатора, під керівництвом якого країна остаточно закрилась від демократичного світу і чие ім'я пов'язують з посиленням атомної загрози на східній півкулі.

Dobby – прізвисько, вмотивоване зовнішньою схожістю з героєм відомої серії романів Дж.К.Роулінг про Гаррі Поттера, а саме деякими рисами обличчя. Деякі поціновувачі циклу навіть провели біографічні паралелі: як, відомо Доббі став вільним від своїх господарів, коли молодий чарівник Гаррі подарував йому носок. У випадку з Путіним, його носок – це вихід з лав КДБ. Чутки про цю подібність були ще більш «підігріті» погрозами російських юристів подати до суду на кінокомпанію “*Warner brothers*”.

Найбільш семантично наповненим і емоційно забарвленим у цій групі ми вважаємо прізвисько *Russian Leviathan*, що є алюзією на загальновідомий міфологічний образ морського чудовиська, всепоглинаючої потвори, що згадується у численних легендах скандинавського фольклору, а в Біблії ототожнюється із Сатаною, демоном, що полює на душі моряків, які загинули під час шторму. У Т. Гоббса Левіафан – це ненажерливе чудовисько, що символізує авторитарну державу, яка орієнтована не лише на керування людьми, а претендує на всі сфери життя людини, поглинаючи її цілком.

2) лексичні – більшість з них натякають на жорстоку авторитарну політику В. Путіна та його непопулярні серед світової спільноти рішення: *Rising Tsar* (гра слів, що базується на репозиції літер у словосполученні *Rising Star*), *The Last Tsar of Russia*, *The Tsar of Corruption*, *The Butcher* (авторство належить 46-му президенту США Джо Байдену), *Pale Moth*. Останнє, наприклад, походить ще з років його служби у КДБ і демонструє, як з непримітного службовця у лавах силових, а по суті каральних, органів він сформувався у справжнього монстра, що готовий тероризувати весь світ; інші натякають на певні зовнішні і характерологічні риси *Ostrich Legs* (прізвисько, яке придумав Джордж Буш, висміюючи невеликий зріст і помпезну манеру ходи політика).

3) скорочення, аббревіатури, анаграми – досить частотний тип утворення прізвиськ політиків:

- аббревіатури – *VVP* (від прізвища, імені й по-батькові політика);
- зменшувано-пестливі форми, а по суті іронічні форми – *Mister Pu*;
- анаграми – *Piton* (звучить схоже на англ. *Python* і викликає в уяві реципієнта певний асоціативний ряд).

З урахуванням проаналізованого фактичного матеріалу і виходячи з того, що виокремлюють інтродуктивний, класифікуючий, індивідуалізуючий і характеризуючий компоненти у значенні власного імені, можна зробити

висновок, що одиничні власні назви мають нескінченно багатий зміст. При цьому кожна з номінацій денотата (як це можна прослідкувати на прикладі персоналії В. Путіна) додає певні відтінки до офіційного варіанту. Іншими словами весь перелік прізвиськ політичного діяча стає додатковою, майже енциклопедичною, інформацією про його біографічні дані й оцінне ставлення народу до рішень окремого політичного діяча, виконуючи номінативну, ідентифікуючу, соціальну й емоційно-експресивну функції.

Список використаних джерел

- Reynolds, P. (2002, May 23). *Analysis: Bush and Putin on nickname terms*. BBC News. Retrieved May 8, 2022. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/2000197.stm>
- Dennis, A., Peters, H., & Pennington, T. (2016, April 8) *Putin, the Puppet-Master*. Newsweek. Retrieved May 9, 2022. <https://www.newsweek.com/newsweeks-foreign-service-episode-four-putin-puppetmaster-podcast-487210>

PROFESSIONAL STEREOTYPES IN TERMS OF LINGUISTICS

Tetiana Podufalova

H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University,
Ukraine

Professional stereotypes as a kind of social stereotypes are important factors in a person's choice of profession, in the formation of his/her professional identity and his/her realization in professional activities. Since professional stereotypes (like any others) are verbalized, language and its use in communication are access to the detection as well as means of formation of professional stereotypes.

The paper aims to briefly summarize psychological and linguistic approaches to professional stereotypes and to outline possibilities for further linguistic research of professional stereotypes.

Professional stereotypes (as well as other types of social stereotypes) have mostly been studied in the field of social psychology. Most of these studies deal with stereotypes of medical professions in the context of interprofessional education (Flinton, 2021; Sollami et al., 2015; Thurston et al., 2017). By employing empirical methods (mainly surveys and rating questionnaires), they identify stereotypical qualities/characteristics that are ascribed by medical students to their own profession, which tend to be more positive, and to other medical professions, which tend to be more negative, although all the stereotypes of medical professions are ambivalent in nature – they contain both positive and negative evaluations. Moreover, the qualities attributed to particular medical professions are linked to the classical views on professional roles, for instance caring for sick people for nurses (they are seen as caring, warmer and more communal) and curing sick people for physicians (they are considered agentic, more competent and more autonomous) (Sollami et al., 2015), which, in my opinion, proves the relatively stable nature of stereotypes despite the changes/modifications they undergo over time. Another issue arising from that is which components of professional stereotypes are more stable and which are more variable as well as what factors determine it.